

KRIS VITAKER

Sve
boje
tame

Preveo
Marko Mladenović

■ Laguna ■

Naslov originala

Chris Whitaker

ALL THE COLOURS OF THE DARK

Copyright © 2024 by Chris Whitaker

Translation copyright © 2026 za srpsko izdanje, LAGUNA

Posvećeno mojoj Desetorci

Gusar i pčelarka

1975.

1

Sa ravnog krova kuhinje, kroz redove zbijenih močvarnih hrastova i borovaca, Povez je gledao kako se pomalja planinski venac Sent Fransis, koji je, bez obzira na godišnje doba, bacao senku na gradić Monta Kler. Sa svojih trinaest godina bio je uveren da iza Ozarčkog gorja ima zlata. Da postoji blistaviji svet koji ga samo čeka.

No kasnije tog jutra, kada na samrti bude ležao u šumi, uzeće taj jutarnji mir i stezati ga dok mu ne budu iscurile boje, znajući da nije mogao biti onoliko lep. Da u njegovom životu nikada ništa nije toliko lepo.

Popeo se nazad u svoju sobu, stavio trorogi šešir, obukao prsluk i uvukao uske teget pantalone u čarape, pa je širio noge u kolenima dok nisu zaličile na jahaće. Za kaiš je zadenuo mali bodež, koji je bio od legure metala, ali je kovač bio sasvim umేశan.

Kasnije tog dana panduri će pretresati zamršenosti njegovog života i otkriti da su ga gusari zanimali jer se rodio samo s jednim okom, a majka mu prodavala romantiku gusarske sablje i poveza za oko jer je, u slučaju dece nalik njemu, moć mašte neretko ublažavala odveć tešku stvarnost.

U njegovoj sobi će primetiti crnu zastavu okačenu da sakrije rupu u pregradnom zidu, ormar bez vrata, ventilator koji ne radi, radio koji radi. Starinski kovčeg za blago koji je njegova majka pronašla na buvljoj pijaci u Sent Luisu, stare španske zlatnike koji su zapravo bili filmski rekviziti, repliku kubure. Staviće u kesu paket petardi i *Plejboj* iz juna 1965, kao da su dokaz nečega.

A onda će videti poveze za oko.

On ih je pažljivo pregledao, zatim izabrao onaj ljubičasti sa srebrnom zvezdom. Pravila ih je njegova majka i neki su ga grebuckali, ali taj ljubičasti je bio gladak kao saten. Bilo ih je ukupno osamnaest, a samo jedan je na sebi imao lobanju i ukrštene kosti. Odlučio je da bi taj mogao da stavi na dan svog venčanja bude li ikada smogao hrabrosti da razgovara sa Misti Mejer.

Skinuo je šešir. U letnjim mesecima kosa mu je vukla na belu, a zimi na boju peska, i on ju je očešljao, ali mu je jedan pramen na temenu stajao u stavu mirno kao antena.

Majka je sedela u kuhinji. Noćna smena joj nije prijala koži.

„Hvataš signale time?“, kazala je, i pokušala da mu namesti kosu dlanom. „Dodaj mi biljnu mast.“

Sklonio se a ona se nasmejala. Povez je voleo majčin smeh.

Prošlog vikenda ga je vodila u Branson da vidi za posao. Ajvi Makoli je jurila promašaje za dlaku kao da je prihvatiti radno mesto najveći greh. On bi sipao taman dovoljno benzina u ford ferlejn a ona ispunila kabinu uzbuđenjem, namestivši kosu da joj bude čupava po uzoru na Džejn Fondu, stežući ga za ruku i govoreći mu *to je to*. Sam bi čekao sat vremena da se razgovor za posao završi u gradovima koje ne poznaje.

Bila mu je ispržila jaja, a on se zapitao koliko je teško biti roditelj, i jesu li sva siromašna deca s vremena na vreme svojevrsno dobronamerno kajanje.

„Danas će mi biti najbolji dan u životu“, rekao je.

Često je to govorio.

Jer nije mogao da zna šta će uslediti.

2

Čuo je poštara i otrčao na vrata za slučaj da je stiglo još jedno pismo od škole, ali ona je uzela koverat od njega, zažmurila i poljubila ga. „Ima poštanski žig Sent Luisa.“

Mesec dana ranije bila je na razgovoru za posao u botaničkoj bašti, dok se Povez smešio simetričnim porodicama u senci kuće *Tauer grouv*.

Prestao je da diše dok joj nisu klonula ramena.

Njihova iznajmljena kuća u Monta Kleru bila je ona savremena koja već pušta korenje, i temelji su se uplitali njegovoj majci oko članaka ma koliko ih usrdno ona sekla izjavama o oslobođenju žena, ili ma koliko glasno puštala Dilana da se podseti kako se vremena menjaju.

„Od svakog poraza imamo nešto“, kazao je, i zgužvao pismo. Zagledao se u prazne police u frižideru. „Crni Bart Roberts je za života osvojio skoro petsto brodova. A počeo je kada su ga samog zarobili. Kako je bio legendarni brodar, gusari koji su ga zarobili uočili su njegov potencijal i ostavili ga u životu. Nedugo potom izglasali su ga za kapetana.“

Ponekad je na njega gledala kao na zbir svojih neuspeha. Svake večeri dizao je zarđale tegove dok mu mršave ručice ne bi gorele, marljivo trošeći detinjstvo.

Kada mu je skinula prsluk, namestila pantalone i liznula dlan da mu zagladi kosu, primetila je modricu na njegovoj jagodici.

„Biješ se, Džozefe. Pokušaj da se setiš da samo tebe imam.“ Krenula je da mu skine povez za oko, ali on ju je uhvatio za ručni zglobov pa je popustila.

„Onda je bez veze biti na tvom mestu.“ Dodao je osmeh.

Katkad bi uzeo album ispod njenog kreveta i mapirao njen uspon i pad.

„Moraš da doručkuješ“, kazala je, kada je gurnuo tanjir ka njoj.

„Daju nam nešto u školi ako zaboravimo“, prelako je slagao.

„Uzbuđen? Moj mali gusar. Od sada ne sme više da bude problema. Da više ne kradeš i da se ne tučeš. Nova škola, novi početak, je l' tako?“

„Pokaži mi gusara koji nikada nije upadao ni u kakvu nevolju.“

„Ne šalim se, Džozefe. Ne treba mi da se još i školom bakćem. Ona žena što je svratila gledala me je kao da ne mogu ni da vodim računa o tebi.“ Ajvi mu je obuhvatila lice rukama. „Obećaj mi.“

Mogao je da joj kaže kako on nije ni počeo. „Više neće biti problema.“

„Ideš peške sa Sveticom?“

Klimnuo je glavom.

Ajvi će o tome razgovarati s policajcem koji se prvi pojavio na mestu zločina, a zatim sa šefom Niksom. Reći će im da nije primetila da se iko vrzma unaokolo. Niti videla ikakav tamni kombi. Niti bogzna šta drugo osim kako se Avenija Rouzvud budi.

A kasnije, kada se pogoršalo, pitaće se koliko joj je sinovljevog života promaklo.

3

Preko puta je gospodin Roberts gurao svoju novu kosilicu za travu. Kuća Robertsovih se krećila svakog proleća, oplata u belo, zabat u tamnoplavo. Te večeri, umesto *Havajskih pandura*, Robertsovi će sedeti na svom tremu i gledati kako panduri mile po kući Makolijevih. Gospođa Roberts će im sipati dva prsta burbona da smire živce a gospodin Roberts reći da je bilo *samo pitanje vremena kada će se tom klinцу dogoditi nešto loše*.

Zelena trava. Izglancane limuzine. Zavese što vise mlitave i nepomične. Njihova kuća je bila visoka i možda je nekada bila velelepna, ali jedna generacija zapostavljanja lišila ju je sjaja. Bila je to jedina kuća za iznajmljivanje u ulici, i Povez je plevio korov u dvorištu, čistio lišće iz oluka i zakucavao škriļčane ploče u krov posle svake oluje kao da ne zna da oprema nećiju tuđu budućnost. Usput bi zviždao, klimajući glavom u znak pozdrava komšijama u prolazu. Smešeći se. Uvek.

Sutradan ujutru panduri će ići istom tom ulicom, kucati na vrata i postavljati pitanja, pokušavajući da sklope sliku o događajima zbog kojih će njihova varošica godinama nositi ljagu.

Televizijski kombiji će se smestiti ispred male policijske stanice i pojačati pritisak na šefa Niksa, koji će stati ispred bleštavih blizeva i promucati nesrećno sročenu izjavu. Na taj jedan dan Povez

će skinuti Linet Froumi i njen pokušaj atentata na Džeralda Forda s naslovne strane *Sent Luis post-dispača*.

Pronašao je dug štap i njime sekao vazduh, a onda ga pretvorio u top i ispaljivao hice upozorenja armadi što se približavala.

„Prihvati se topa, morska veštice“, kazao je udovici Anderson dok se šetala tuda. Ona se nije prihvatila topa.

Na početku Glavne ulice tražio je Sveticu, njene plave tregerke pocepane na oba kolena, onu jednu pletenicu što ju je nosila svakog dana jer je tvrdila da joj kosa tako ne upada u oči kad se penje na jabuku Morisonovih i baca dole voćke koje je izabrala da ubere.

Čekao ju je pet minuta a onda šutirao limenku Glavnom ulicom. Podražavao je, najbolje što ume, kaubojski glas sportskog komentatora Kurta Gaudija i komentarisao: „*Povez Makoli, prvi jednooki dečak koji je šutnuo loptu preko sedamdeset jardi.*“

Ispred *Lejsinog vagon-restorana* stajao je ford tanderberd crven kao trešnja. Na njega su se naslanjali Čak Bredli i njegova starija braća.

„Vikinz“, prošaptao je Povez ispod glasa. Pokušao je da pobegne kada ga je Čak primetio i gurnuo laktom ostalu dvojicu.

Pandurima će trebati dva dana da dođu do Čaka i njegove braće, ali samo pola sata da potvrde njihove alibije.

Povez se sakrio u uličicu iza radnji.

Začuo je korake, okrenuo se i video onu trojicu, te se povukao unazad u jedan ugao.

„Nemaš kuda da pobegneš“, rekao je Čak. Bio je visok i stariji i prilično zgodan. Njegova braća, krepke kopije. Čak se zabavljao sa Misti Mejer, poznatom lepoticom u koju je Povez još od obdaništa bio do ušiju zaljubljen.

Malčice su mu prišli. Povez je nastavio da uzmiče dok nije nalegao na hladnu ciglu, a tada ga je osetio, kako mu se zariva u leđa.

Trgnuo je bodež iz pojasa i stegao dršku.

„Nema šanse da ga upotrebiš“, rekao je Čak, iako mu je Povez čuo sumnju u glasu.

Povez je buljio u oštricu dok su mu se kolena tresla. „Novembra 1718, Robert Mejnard je konačno zarobio legendu – Edvarda Tiča. Vi ga znate kao Crnobradog.“

Čak je letimice pogledao braću. Jedan od njih se nasmejao.

„Mejnard ga je dvadeset puta posekao istim ovakvim nožem. Onda ga je uhvatio za kosu i glatko mu odsekao glavu.“

„Ti nisi gusar. Ti si jednooka nakaza.“

„Mejnard je obesio glavu Crnobradog na kosnik svog broda kako bi ostalima stavio do znanja da se ne kače s njim.“

Ispružio je ruku s bodežom.

A onda je pošao prema njima dok mu je srce tuklo, a oni su uzmakli taman koliko treba. Prošao je pored jednog dvorišta i onda potprašio pete.

Dovikivali su mu pretnje.

Nije stao dok nije pobegao.

Borovi su se izdizali kroz zlatne nijanse i plavu senku, a svetlo lišće se guralo u stranu dok je hodio stazama što idu po obodu grada. Daleko gore videće Lesna brda što ih zapljuskuje reka Misuri, industrijski vazduh koji se izdiže nisko iznad gradova i oranice pribodene srebrnim silosima.

Jedan dodž bez branika bio je utonuo u zemlju, bez točkova, samo prepušten divljini, deci da gađaju vetrobran kao metu.

Letak je zapeo za vretenasto granje judinog drveta. Ružičasti cvetovi su obavijali nasmešenog Džimija Kartera, podvrnutih rukuva košulje kao da je blizak ljudima kakve poziva da glasaju za njega.

Jezero je ušlo u vidokrug. Izbledeli znak je upozoravao na podvodnu struju. Leti su deca skakala s glatkih stena boje smaragda. Dečak po imenu Kolson otišao je da se kupa i više se nije vratio, a kolale su glasine da živi na dnu i gleda devojkama noge dok se ritaju, birajući pravi trenutak da pruži ruku i uzme neku.

Povez je podigao jedan pljosnati kamen i izbrojao da je ovaj šest puta okrznuo vodu, koja je tekla prema stabljikama obične trske.

Održavao je ravnotežu na zarđalim šinama stare pruge Monta Klera, raširenih ruku, a čelik je bio crven i iskrivljen.

Gledao je jednu muvaricu makazastog repa kako poleće sa svoje grane.

Vrisak ga je zaustavio.

Silovit vrisak.

Dole u dolini visokih strana video je krhotine nekog tam-noplavog kombija, a rastinje je bilo toliko gusto da se dodatno primakao. Možda je to bila neka nabudžena mašina ili ford.

Kleknuo je na zemlju kada ju je video.

Misti Mejer.

Načas je pomislio da je izašla s nekim momkom a da je on to pogrešno protumačio. S njim je pohađala časove matematike, bila njegovih godina, ali odveć lako prolazila kao starija.

Zatim je video leđa nekog muškarca, sa kapuljačom na glavi uprkos vrućini.

Povez se očajnički osvrtao unaokolo ne bi li video bilo koga. Bilo koga ko može to da reši, ko može da mu olakša tu odgovornost, to akutno breme što vidi devojku u neprilici.

Novi vrisak.

Opsovao je ispod glasa, podigao ruku i dodirnuo se po povezu na oku dok su mu misli letele na Slatkorečivog Martina i Divljeg Neda Loua. Neustrašivu družinu.

Pokrenuo se.

Misti je vrištala dok je Povez klizio niz obalu.

Sagnuo se nisko i priželjkivao da je poneo pračku dok je uzi-mao kamen sa zemlje.

Sa tri metra odatle čovek ga je čuo i okrenuo se.

Skijaška maska mu je sakrivala sve osim mrtvih očiju.

Povez je prestao da diše, zavrљаčio kamen i spustio se nisko kada je uhvatio čoveka oko kolenâ.

„Beži“, viknuo je Povez.

Misti je stajala skamenjena, mišića oduzetih od straha. Poce-pane majice, sa torbom u prašini. Ošamućena kao da je uvućena u noćnu moru.

Čovek se prevrnuo preko njega.

„Beži“, uspeo je Povez da šapne, praznih pluća. Osetio je ruku na grlu i preklinjao Misti pogledom.

Trgni se.

Najzad ga je videla.

Bila je visoka, atletska zvezda. Pogledi su im se susreli, a onda se okrenula i zapumpala rukama i klisnula kroz šumu.

Čovek je ustao i pošao za njom, ali Povez je ustao zajedno s njim.

Drugi put tog jutra isukao je bodež.

Čovek ga je uhvatio za ručni zglob i iskrenuo ga.

Sunce je odbleskivalo od oštrice dok se nije zabola Povezu u trbuh.

Pao je nazad na tlo i čvrsto se držao za ranu a šuma oko njega utonula je u noć, iako nije video ni mesec ni zvezde.

Sutradan će vojska šetača pretresati šumu u potrazi za ljubimčastim povezom za oko sa srebrnom zvezdom.

Šef Niks će proveriti svakog lošeg čoveka u krugu od sto pedeset kilometara.

Njegova majka će se potpuno raspasti.

Njegova najbolja drugarica Svetica hodaće ulicama nakon što sva nada bude potonula, uvaljujući se u sasvim drugačiju nevolju.

Niko još neće znati da im se život razvija u tragediju.

5

Istog tog dana Svetica se probudila u zoru, bešumno sišla niz stepenice i izašla na trem iza kuće.

Sedam ulica odatle Povez je gledao isti izlazak sunca.

Protrljala je oči dok se trava dimila od izmaglice kao da ispod nje gori vatra.

To joj je bila jutarnja navika, koju je ponavljala svakog dana otkad su došli.

Spremala se da uđe kada je čula.

Ili nije.

Prošla je kroz dvorište, bosonoga u toj vlazi, i stala na nekoliko koraka od košnice.

Svetica je čučnula i zavirila unutra u zaostale pčele.

Osvrnula se na visoku kuću, komšiluk, krošnje drveća.

Oči su joj se razrogačile dok je pokušavala da shvati.

Pčele su bile nestale.

Unutra je ustrčala uz stare stepenice i hrupila babi u spavaću sobu.

„Neko je ukrao pčele“, kazala je, zadihana.

Norma se okrenula sa svog mesta kod prozora. „Nisi stavila naočare. Možda su pčele tu, ali ne možeš...“

Svetica je izjurila iz sobe.

„I operi zube“, doviknula je Norma.

Uz zavojite stepenice do njene sobe u potkrovlju. Uzela je okrugle naočare s noćnog stočića i gledala kako se svet izoštrava kroz stakla toliko debela da su joj oči bile uvećane kao da je većito u čudu.

Navukla je teksas tregerke, sa oba kolena nedavno zakrpljena.

Svetica je prala zube pastom na kažiprstu jer je četkicu bila upotrebila da skine blato s jednog fosila koji joj je Povez doneo a za koji se kasnije ispostavilo da je sasušeno pseće govno.

Napolju je zatekla babu kako stoji pred praznom košnicom i škilji ka nebu.

Norma se nakašljala, kratko podšišane srebrne kose, žilavih mišića na podlakticama koji su nagoveštavali čelik ispod. „Ali zašto bi...“

„Možda je do mrava. Ali postavila sam zamke“, rekla je Svetica, sa prizvukom panike u glasu.

„Onda nije moguće da je do njih.“

„U fazonu, ako se stalno mešaš, onda odu. Ali ja...“

Norma je uzdahnula. „Ti svakodnevno sediš ovde napolju s njima, ponekad satima.“

„Dosad me već poznaju. Prošle su četiri godine.“

„Mogao bi da bude tvor“, ukazala je Norma.

Svetica se uspravila na to. „Pokvareni stari tvor. Odoh po pračku.“

„Čitala sam o jednom pčelaru iz okruga Vejn... Uhapsili su ga zbog krađe košnica.“

Svetica se ukopala u mestu, a nosić joj se razjareno okrenuo ka nebu. „Neko mi je ukrao pčele?“ Šetkala je, nesvesna sve većeg žaljenja na babinom licu.

„Opkladila bih se da je gospodin Luis.“ Svetica je besno izrekla to ime.

„Stari đakon? On je...“

„On je pohlepni stari šećeraš...“

„Pazi kako se izražavaš“, upozorila ju je Norma.

„Poslednji put kada sam postavila tezgu, triput je probao. Lizao sa svojih debelih starih prstiju, ni teglu nije kupio. Rekla sam Povezu da ograniči uzorke. Otići ću tamo i...“

„Nećeš otići tamo.“

„Onda ću se obratiti šefu Niksu. Može da stavi lisice tom debelom starom...“

„Dosta.“

Svetica se okrenula i istrčala na bočnu kapiju.

Norma je uzdahnula i očajnički zavrtela glavom.

6

Svetica je više od sat vremena klancala kroz šumu koja se širila u lepezu kao morska školjka oko zadnje strane visoke kuće i prema Tumsovim oranicama iza nje, zastajući s vremena na vreme i nadajući se od sveg srca da će čuti tiho zujanje pčela, da su se jednostavno zbile na nekom visokom brestu dok njeni izviđači traže novi dom.

Dok je stigla na Glavnu ulicu, pletenica joj se bila malo razlabavila a koža iznad gornje usne polako joj se šarala znojem. U maloj policijskoj stanici spremala se da traži hapšenje i brzo odrubljivanje glave gospodina Luisa, kada je videla Misti Mejer kako stoji ispred jednog pandura.

Mlada, uplašena i bez daha.

Odrane kože na kolenima.

Svetica je videla kako je gomila papira zalepršala kada je devojka pala kao da je lišena kostiju u telu. Pandur ju je uhvatio i pomogao joj da sedne na stolicu.

„Predahni“, kazao je, klečeći pred njom.

„On je tamo“, rekla je Misti, letimice pogledavši nazad u svetlost na ulici, a telo joj se treslo dok je zurila pravo kroz Sveticu.

Svetica je primetila crveni otisak na njenoj mišici. Šake. Krupne šake. Neznatnu oteklinu kod oka, majicu pocepanu na okovratniku.

„Sad si na sigurnom“, kazao je pandur. „Tamo napolju nema nikoga.“

„Ne razumete“, rekla je ona, još zadihana. „On me je spasao.“

„Ko te je spasao?“

Misti je popila malo vode, usana punih i ružičastih naspram kose toliko svetle da je vukla na platinastu. Oreol za devojku koja već nosi previše blistavih stvari.

Svetica je mogla da se okrene, da ostavi pčele za drugi dan, ali onda je čula, krv joj se sledila a koža naježila, i bilo je to kao da zna da će se otad sve promeniti.

„Mali gusar“, kazala je Misti.

Svetica je pošla ka njima, vođena nagonom. Nagonom i onom hladnom strepnjom.

„Udario ga je. Ali tip je bio grdosija“, rekla je Misti, sada već lijući suze.

Svetica je osetila kako joj srce ubrzava. „Džozef Makoli?“

Oboje su se okrenuli i spazili je. Svetica je stajala tamo, malena, naočarima posađenim na nosiću prošaranom pegama. Ključne kosti su joj stajale ponosito, debela kika preko jednog ramena. Nosila je jednostavan zlatni krst na tankoj ogrlici. Njena baba je isti takav bila poklonila Povezu.

„Gde je on sada?“, upitala je Svetica.

Pandur je čučnuo, zategnutih mišića ispod svetle i neuprljane košulje.

Svetica je poznavala šok, znala kako on remeti razborito razmišljanje. Naučila je to onog dana kada se vratila kući iz škole i zatekla dedu kako leži na podu kuhinje dok mu je baba pumpala grudi, lica ozbiljnog kao da mesi testo.

„Misti.“ Svetica je pokušala da se osmehne. Deda joj je govorio kako ima lep osmeh, osmeh kakav obasjava januarska jutra, koji podseća na proleće u utrobi misurijske zime.

„Gde se to dogodilo, Misti?“, pokušao je pandur.

Misti nije ispuštala nikakav zvuk, a pandur je uzeo jaknu i ogrnuo je da zaustavi drhtanje.

„Pobogu, gde je Povez?“, prasnula je Svetica, kada je pandur ustao.

„Na proplanku. Kod stare pruge“, kazala je Misti.

Svetica je čula kako pandur poseže za radiom, a onda odjurila Glavnom ulicom, privlačeći poglede dok je šibala ka šumi.

Drveće se ljuljalo dok je Svetica razmicala pokrov jedne vrbe do korenja koje se izdizalo poput šaka što se pružaju uvis, savetujući oprez na svakom koraku.

Prošla je pored drhturavih jasika, tankih i jakih belih stabala prošaranih tamnim nijansama. Pored starog zarđalog metalnog znaka sa odveć izbledelim slovima. Gaj se zgušnjavao. Osećala je miris prašine i Božića. Katkad dok pada kiša, ona i Povez su odlazili do sliva, pet kilometara uzvodno, kako bi puštali papirne brodiće u nabranu vodu.

Drveće je dobilo svetlost kada se jedno nisko brdo izravnilo, a ona je mislila na svog druga, na to kako se mnogo smeši za dete takve sreće, na to kako mu je majka jednom ispričala za gusare jer je to na njega uticalo više od njegove nesreće.

Dah joj je hujao u ušima.

Hitro je prošla pored palog drveća što je pridržavalo proplanak kao držač za knjige. Izviđala je dignute glave, ali dok nije sišla na dno doline, nije ugledala mesto.

Majicu s kratkim rukavima.

Krv.

8

Vest je nagrizala grad. Laki točkići lokalnih preduzeća polako su zakočili, tako da je Glavna ulica ostala na svojevrsnom umoru dok su se oni okupili na ivici šume. Deca su žestoko vozila, zajapurena u obrazima kada su odbacila bicikle, a ukrasne perle za žbice još su im se okretale kada su se pridružila povorci, gledajući i čekajući da im jedno mrtvo dete osenči boju detinjstva.

Svetica je stajala odvojena od njih i gledala kako šef Niks prolazi patrolnim kolima pored reda lokalnih novinara, već pomerenih unazad i ograđenih pregradom od saobraćajnih čunjeva i nešto trake.

On je izašao i šeširom zaklonio sunce. Brkovi su mu najčešće uokvirivali osmeh. Gledao je Sveticu dok je ona gledala nekog čoveka kako fotografiše tragove guma, kao da se nisu čvrsto upekli u blato, nalik svojevrsnoj fosilizovanoj noćnoj mori kojoj će Svetica narednih sedmica odavati počast.

Svetica je pogledala njegovo naočito lice, zatim se ponovo zapiljila u blato. U trbuhu joj se širio slabašan bol. Izvesna napetost u njenim koščatim ramenima koja će sazreti i svake noći je sprečavati da spava dok više ne bude znala za sebe. Svaki deo te šume krasile su lepe uspomene, i ona se opirala suzama. Ona i Povez kako drže pištolje od grana i jure fantomske gorile. Ona

kako visi naglavačke sa uvijenih grana američkog likvidambra, upozoravajući ga da ne pokušava jer mu oko koje nedostaje sjebava ravnotežu. On koji pokušava da stoji na jednoj nozi kako bi joj pokazao da greši. Ona koja mu pomaže da ustane sa zemlje.

Niks je prošao pored nje, dovikujući drugim pandurima: „Sve tačke. Čvrsto sam zaključao čitav prokleti okrug. Od Auto-puta 42 do Auto-puta 86 ne može ni da se uđe ni da se izađe bez baterijske lampe uprte u lice.“

„Međudržavni auto-put 35“, progovorila je ona šapatom što ga je vetar nosio prema velikom šefu, koji je pošao prema njoj.

„Ti si unuka vozačice autobusa?“

Klimnula je glavom.

„Družiš se sa ovim kincem?“

Opet je klimnula glavom.

„Hrabro je to što je uradio.“

Mogla je da vrisne da nije bio dovoljno čvrst. Mogla je da im kaže kako je jednom čitave jedne zimske noći sedeo na niskom krovu pored prozora njene sobe kada se ozbiljno razbolela od gripa. Da ga je Norma u sitne sate pronašla poplavelog i uvela da se otkravi. Da je šest sati sakupljao srebrne ribice, strižibube, pa čak i jednog mesečevog noćnog leptira, kada se ona požalila da joj je motel za bube prazan. Da je krao samo ono što mu treba, a nikada ono što želi.

Iz jednog belog ford taurusa iskočili su psi.

Vrisak ih je pogodio.

Pandur je stajao na svom mestu, jednom rukom držeći Ajvi Makoli oko struka dok se upinjao da je zadrži.

Šef Niks je mahnuo panduru, koji ju je zahvalno pustio. Ajvi je polako koračala ka njima, nije se ponovo izbezumila dok nije videla krvavu majicu u kesi. Bila je doterana, uvek, čak i kada je čistila noću. Kada je ribala pišačku s podova toaleta i mela duvan s pisaćih stolova od mahagonija.

Ajvi se presamitila, izvila leđa i vrisnula tako neutješno da ih je zvuk listom ukaljao. Svetica će čuti njegov odjek te večeri kada

bude sedela u dvorištu, drhteći iako je bilo toplo. Svojski se trudila da ne drekne kada se vest proširila kroz grad.

Meštanka Peti Rejbern videla je kombi.

Skrenuo je desno na Auto-put 35.

Povez je bio nestao.

Ta prva noć nije bila nalik nijednoj kakvu je Svetica doživela.

Sedela je skrštenih nogu na tremu ispred kuće, tabana tamnih od prljavštine. Njena baba je ustala kada su prošli slabašni farovi patrolnih kola. Norma joj nije pružala ni utehu ni opšta mesta. Svetica nije poznavala jaču ženu koje bi se plašila, ili koju bi oponašala.

Nije mogla da oseti miris roštiljskog dima niti da vidi crkvene svetiljke ni zelenilo Monta Klera, toliko je lepo to ostajalo urezano u pamćenje kada odeš. Povez je visio nad varošicom kao smog toliko gust da su majke uvodile decu u kuću i pazile da zaključavaju vrata kako vest ne bi ušla. Svetica je osećala kako ti minuti što prolaze sve prožimaju dok su panduri dolazili iz gradova Pikota i Lenard Krika. Šef Niks ih je onamo slao naoružane fotografijom na kojoj se video njen široko nasmešeni drug, sa povezom za oko na mestu.

U devet joj se baba popela uz stepenice i kazala kako ne treba dokasno da bdi jer će se dečak verovatno ubrzo vratiti, i trebaće joj snage da ga primi.

U deset je Svetica sela na svoj zardali bajs i snažno okretala pedale prema Glavnoj ulici, prekršivši babinu strogu zabranu izlaska.

Glavna ulica je vrvela od meštana okupljenih ispred *Lejsinog vagon-restorana*. Naslonila je bicikl ispred *Oldonovog pogrebnog*

zavoda i slušala ih kako govore o pozivima koji pristižu iz Džefer-son Sitiya i Sidar Rapidsa, i čak o jednom iz Amanskih kolonija. Kasnije te noći obeležiće čiodama mapu koja joj je visila iznad police za knjige.

Čujem da su uhvatili nekog tipa kod Pajk Krika.

Čuo sam to.

Sudeći po alibiju koji je izneo, radio je duplu smenu u nuklear-noj elektrani Dvejn Arnold.

Može biti. Oluja sa Srednjeg zapada uništila je jednu rashladnu kulu.

I tako je to išlo.

Probila se kroz zbijene posmatrače i stigla do prozora stanice, a unutra je videla užurbanost koja ju je malčice smirila. Telefon je zvonio dok su se panduri jatili oko mapa i proučavali papire. U dnu prostorije videla je šefa Niksa kako se štipa za hrbat nosa kao da mu je preteško da podnese takav razvoj događaja.

U državi Misuri, u minulih osam meseci bile su nestale dve srednjoškolke i jedna studentkinja. Panduri su se bili pojavili u srednjoj školi Monta Kler i predložili učenicima koliko je važno da budu oprezni, govorili to palčeva zadenutih za pojas, prstima dodirujući čelik *Smitovog i Vesonovog* modela 39. Izvesno vreme grad je visio u svojevrsnom neobuzdanom strahu koji je značio da Svetica više ne sme da izlazi iz dvorišta kada sunce zađe.

Uhvatiće oni tog đavola, rekla joj je baba dok je sisala marlboro i ljuljala se na svojoj stolici.

„Idi kući, mala. Zar nisi čula da tamo napolju ima neki zlikovac?“, rekao joj je u prolazu neki pandur iz Pikota.

U jedanaest se vozila Glavnom ulicom. Uklesan u dolinu, gradić Monta Kler izdizao se i puzio po niskim obroncima planine, a putevi su uredno zalazili u jutra kosog zelenila.

Vozila je ne okrećući pedale, a onda svojski prionula na njih kako bi uhvatila zalet za uspon zavojitim ulicama mirisnim od virdžinijskih zumbula, leptirove trave i akantusa. Toliko jebene boje. Od raskošnih kuća žigali su snopovi toplote. Kada je put postao prestrm, ostavila je bicikl u bujnom žbunju i prepešačila preostalih dvesta metara.

Gde si ti, Povezu, dodavola?

Uz zavojiti strmi kolski prilaz prema razuđenom gipsu i prozovima olovni okvira; linijama krovova od plavog škrljca s kulama iznad trema od prirodnog kamena i recikliranog drveta sa čvorovima, taman toliko dubokim da se vidi kako je prevalilo određeni put da bi украсilo nešto toliko lepo. Svetica se okrenula i videla kako daleko dole svetluca grad.

Kuću Mejerovih nikada nije videla izbliza. Ali znala ju je. Znali su je svi u gradu.

Vrata su se otvorila pre no što je stigla da pokuca. Ispunjavao ih je neki čovek, i ona je videla njegove umorne oči i krovne grede paviļjona iza njega, njegove bose noge na parketu.

Progutala je raznorazne strahove. „Gospodine Mejeru.“

On ju je netremice gledao sa otupelošću kao da ga je ono što se dogodilo lišilo svega što je mislio da zna o njihovom gradu i mestu njegove ćerke u njemu.

„Ti si Mistina drugarica“, kazao je kao da ne zna ništa o ćerkinom životu.

Iza njega je gorela lampa, čiji je sjaj, kao kopljem, ona probijala svojom senkom.

„Da li je ona...“

„Spava. Ne bi trebalo da budeš napolju ovako kasno.“

Svetica se trudila da ne vidi sve što porodica Mejer ima, gledajući umesto toga koliko su možda izgubili.

Letimice se osvrnula i jedva uspela da razazna vrhove borovaca. Ispod njih je Povez Makoli spasao njegovoj ćerci život. Svetica je treptala da odagna suze. „Moram da razgovaram s njom.“

„Razgovaraće sa šefom Niksom nakon što odspava. Njena majka...“ Progutao je pljuvačku. „Idi ti sada kući.“

Svetica je znala da neki ljudi brkaju novac i prefinjenost, ljutnju i snagu.

Kada je zatvorio vrata, osećala je samo njegov strah.

Te noći uopšte nije spavala, nego je, umesto toga, buljila u svoju mapu i obeležila žutim markerom putanju kojom je kombi išao. Police su joj se ulegale od knjiga; na zidovima nije bilo ni postera ni fotografija. Nije imala ni šminke ni parfema ni odeće, osim one za školu i crkvu.

U zoru je zatekla babu kako sedi za hrastovim stolom, a staričine oči su joj govorile da nije spavala iako će tog jutra voziti autobus iz Monta Klera kroz šest gradova i železaru u Palmerovoj dolini.

„Pčele?“, upitala je Svetica, a baba je odmahнула glavom.

Na spratu je pokvasila frotirski peškirić i obrisala lice i ispod pazuha i već primetila crvenilo u očima i neposlušne vlasi što su joj se izvukle iz pletenice. Prednji zub joj je bio kriv jer je protezu izgubila dok je jurila Poveza kroz kukuruz na staroj Hintonovoj farmi. A posle toga, kad ga je uhvatila, sedeli su zajedno, dodirujući se golim mišićama. Sećala se njegovog lica kao i sopstvenog, njegove razbarušene kose, kako je bio takođe premršav i lep i kada je uperio svoj osmeh baš tamo gde treba...

Bože, daj da danas dođe kući.

Baba je ispržila jaja koja ni jedna ni druga nisu jele.

„Škola je zatvorena danas“, rekla je Norma. Iz uglova očiju spuštale su joj se duboke brazde, kao rečice izdubljene vrelim suzama prolivenim onog dana kada je Svetici preminula majka.

„Nisam ni htela da idem“, kazala je Svetica, gledajući kroz stakla kao da iščekuje prekor. Nikada u životu nije propustila nijedan dan škole. Neki su možda mislili da je to otud što je Norma stroga prema njoj, ali Svetica je katkad pomišljala da je istina manje prijatna. Ona je volela da uči.

„Naći će ga“, rekla je Norma. „Hoće.“

Posle doručka Svetica je otišla u šumu.

Šef Niks je kasno bio uputio poziv, da im trebaju ljudi da klipsaju kroz šumu na svojevrsnom sumornom putovanju gde su uspeh i neuspeh jedno te isto.

Monta Kler je odgovorio, i blizu stotinu ljudi stajalo je u bre-menitoj tišini i slušalo šefa Niksa kako im govori ono što većinom već znaju. Hodajte u liniji, zatvorite usta i otvorite oči.

Šef Niks ih je skresao na samo one najsposobnije, i Svetica je progutala knedlu kada joj je odmahnuo glavom.

Iza nje, pedesetak poljoprivrednika, fizičkih radnika i tinejdžera kamenih lica i bubuljičavih obraza pokušavalo je da stiša uzbuđenje. Mušice su izbijale iz zemlje a oni ih dokono terali, usredsređeni na uzbuđljivu potragu za dečakovom krvavom odećom.

Prošavši pored belih cvetova gloga, pošla je Avenijom Rouzvud. Kuće su bile stare i velike, a onu Makolijevih bilo je lako spaziti jer je Povez urezao lobanju i ukrštene kosti na lice crvenog hrasta što je čuvao dvorište.

Svetica je bila u izbledelim najkama i nije čula brujanje kosilica za travu. Gospodin Hoz je bio ostavio ogradu napola okrečenu. Vijača Atkinsonovih blizanaca ležala je u dvorištu.

Ajvi Makoli je bila u otmenoj haljini s dubokim izrezom na grudima kao da svima želi da pokaže kako su pristojni, samo nemaju odgovarajuću odeću za tu prigodu.

Svetica je pošla unutra za njom pored drvene oplata i tapeta sa šarom zida od cigle i zavesa boje peska naspram surovo cvetnih zidova. Takva rasporenost je nedvosmisleno stavljala do znanja da je u pitanju iznajmljena nameštena kuća, najjeftinija moguća.

Svetica je gledala kako Ajvi ljulja kukovima i ponekad pokušavala da podražava njen hod.

„Dođavola, Svetice“, kazala je ova, a devojčica je ušla u zagrljaj koji je blago mirisao na dim, votku i parfem.

Voda je postojano kapala iz neispravne slavine, poput metro-noma koji pojačava napetost.

„Čula sam kako je Niks rekao da će doći tim da ponovo pretresu kuću“, kazala je Svetica.

„Šta traže? Misliš da je ponovo krao?“

Svetica je zavrtela glavom, iako je znala da je prošlo samo nedelju dana otkako je Povez ukrao zlatnu dugmad za manžete iz torbe doktora Tumsa kada je ovaj došao kod njih. Vozila se s njim do zalagaonice dva grada dalje da uzmu devet dolara.

„Baš si porasla, Svetice. Koliko sada imaš godina?“

Svetica se malko uspravila. „Trinaest.“

Ajvi se osmehnula osmehom koji je bio mučan i lep. Ruka joj se tresla dok je palila cigaretu. Svetica je primetila Ajvine izbočene kukove, kako joj je koža punačka iznad svakog lakta. Katkad se pitala hoće li se i sama jednog dana pretvoriti u ženu, hoće li se i njoj to dogoditi naglo jer su većini devojčica u njenom odeljenju sise narasle kao da su unapred naručene a Svetica je propustila priliku. Najčešće je rasuđivala da je one mogu samo usporavati kada bude trčala i verala se, i da će verovatno bezmalo onemogućiti zmijuganje ispod prednjeg trema Fulertonovih i potragu za novčićima.

„Naći će ga danas“, rekla je Ajvi, držeći dim duboko u sebi. „Nije... Hoću reći, svi znamo šta takvi muškarci rade s devojka. Onim devojka iz okruga Luis, i onom studentkinjom“, mirno je kazala Ajvi, jer je čak i Svetica znala. „Većina muškaraca glumi pristojnost; ostali nisu toliko vični glumi.“ Izbacila je dim ka prozoru. „Danas ih ima mnogo, dole kod šume?“

Svetica je klimnula glavom.

„Trebalo je da nestane ona devojka. Mejerovi imaju tako mnogo.“ Zaustavila se, podigla ruku izvinjenja publici koju Svetica nije mogla da vidi. „Misti... da li je dobro?“

„Mislim da jeste.“

„Želim da budem tamo danas, ali Niks mi je rekao da ne mogu. U slučaju da se neko javi. Ko će da se javi, u pizdu materinu?“

Kada je Ajvi opsovala, Svetici je obraze oblilo malo topline.

Ajvi je pružila ruku i smestila Sveticu na drvenu kuhinjsku stolicu pa joj ponovo uplela kiku vešto kako Svetica nikada ne bi mogla. Kao da je posredi umeće koje se prenosi isključivo s majke na ćerku.

„Živ je“, kazala je Ajvi. „Osetila bih da nije.“